

АНТИМОНОПОЛЬНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНИ

РІШЕННЯ

22 лютого 2024 р.

Київ

№ 56-р

Про порушення
законодавства про захист
економічної конкуренції

Державна авіаційна служба України (далі – Державіаслужба) при анулюванні та наданні прав на експлуатацію повітряних ліній на маршрутах: Київ – Тель-Авів (Держава Ізраїль) – Київ та Одеса – Тель-Авів (Держава Ізраїль) – Одеса недотрималась вимог, встановлених Авіаційними правилами України «Порядок надання і анулювання прав на експлуатацію повітряних ліній», затвердженими наказом Державної авіаційної служби України від 24.10.2014 № 686 (зі змінами), зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 13.11.2014 за № 1440/26217.

Такі дії Державіаслужби призвели до обмеження конкуренції, а саме надання переваг, які поставили одного суб'єкта господарювання у привілейоване становище порівняно з іншими суб'єктами господарювання.

Антимонопольний комітет України (далі – Комітет), розглянувши матеріали справи № 130-26.13/12-23 про порушення Державіаслужбою законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого пунктом 3 статті 50, частиною першою статті 15 Закону України «Про захист економічної конкуренції», та подання з попередніми висновками від 20.10.2023 № 130-26.13/12-23/287-спр,

ВСТАНОВИВ:

1. ПРОЦЕСУАЛЬНІ ДІЇ

- (1) До Комітету надійшла заява товариства з обмеженою відповідальністю «БІЗ ЕЙРЛАЙН» (далі – ТОВ «БІЗ ЕЙРЛАЙН», Товариство, Заявник) від 02.12.2021 б/н (вх. Комітету № 8-01/469-АМк від 06.12.2021) (далі – Заява) щодо можливих ознак порушення законодавства про захист економічної конкуренції в діях Державіаслужби, які полягають у позбавленні ТОВ «БІЗ ЕЙРЛАЙН» та інших авіаційних перевізників права брати участь у конкурентному отриманні прав на експлуатацію повітряних ліній Київ – Тель-Авів (Держава Ізраїль) – Київ (4 рейси на тиждень), Одеса – Тель-Авів (Держава Ізраїль) – Одеса (4 рейси на тиждень).
- (2) Пунктом 1 розпорядження Комітету «Про деякі питання організації діяльності Антимонопольного комітету України в умовах воєнного стану» від 3 березня 2022 року № 1-рп (далі – Розпорядження) у зв'язку з введенням в Україні з 24.02.2022 воєнного стану відповідно до Указу Президента України «Про введення воєнного стану в Україні» від 24.02.2022 № 64/2022, затвердженого Законом України «Про затвердження Указу Президента України «Про введення воєнного стану в Україні» від 24.02.2022 № 2102-ІХ, керуючись пунктом 11 частини третьої статті 7, статтею 13 Закону України «Про Антимонопольний комітет України», зупинено розгляд заяв про порушення

законодавства про захист економічної конкуренції, поданих до Комітету, та рішення по яких не були прийняті станом на 25.02.2022.

- (3) Пунктом 1 розпорядження Комітету «Про поновлення розгляду заяв про порушення законодавства про захист економічної конкуренції, заяв про захист прав / про недобросовісну конкуренцію та листів про надання роз'яснень з питань застосування законодавства у сфері державної допомоги» від 19 липня 2022 року № 10-рп, відповідно до пункту 11 частини третьої статті 7, статті 13 Закону України «Про Антимонопольний комітет України», поновлено розгляд заяв про порушення законодавства про захист економічної конкуренції, які були зупинені на підставі Розпорядження.
- (4) Отже, розгляд Заяви ТОВ «БІЗ ЕЙРЛАЙН» зупинено з 03.03.2022, а з 19.07.2022 її розгляд було поновлено.
- (5) На підставі доручення в. о. Голови Комітету від 28.07.2022 № 13-09/189 за власною ініціативою Комітету розпочато дослідження питання щодо наявності / відсутності в діях Державіаслужби ознак порушення законодавства про захист економічної конкуренції, у зв'язку з недотриманням Державіаслужбою норм, встановлених у пункті 3.2 Порядку надання і анулювання прав на експлуатацію повітряних ліній, при наданні і анулюванні прав на експлуатацію повітряних ліній і призначень авіаперевізників на маршрутах: Київ – Тель-Авів (Держава Ізраїль) – Київ та Одеса – Тель-Авів (Держава Ізраїль) – Одеса (далі – Дослідження).
- (6) Враховуючи, що Заява ТОВ «БІЗ ЕЙРЛАЙН» була пов'язана з іншим питанням, а саме проведенням Дослідження, розпорядженням державного уповноваженого Комітету від 29.07.2022 № 09/160-р розгляд зазначеної Заяви було зупинено.
- (7) За результатами проведеного Дослідження складено службову записку від 30.01.2023 № 130-01/672, у якій запропоновано, зокрема, матеріали Дослідження приєднати до матеріалів Заяви.
- (8) Розпорядженням Голови Комітету – державного уповноваженого від 15.02.2023 № 01/21-р розгляд Заяви ТОВ «БІЗ ЕЙРЛАЙН» поновлено.
- (9) Розпорядженням Голови Комітету – державного уповноваженого від 16.02.2023 № 01/25-р розпочато розгляд справи № 130-26.13/12-23 за ознаками вчинення Державіаслужбою порушення, передбаченого пунктом 3 статті 50, частиною першою статті 15 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді антиконкурентних дій органу влади, які полягають у недотриманні Державіаслужбою вимог, встановлених Авіаційними правилами України «Порядок надання і анулювання прав на експлуатацію повітряних ліній», затвердженими наказом Державної авіаційної служби України від 24.10.2014 № 686 (зі змінами), зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 13.11.2014 за № 1440/26217, при анулюванні та наданні прав на експлуатацію повітряних ліній на маршрутах: Київ – Тель-Авів (Держава Ізраїль) – Київ та Одеса – Тель-Авів (Держава Ізраїль) – Одеса, що призвели до обмеження конкуренції.
- (10) Головою Комітету – державним уповноваженим Ольгою Піщанською¹ надіслано Державіаслужбі вимогу про надання інформації від 13.03.2023 № 130-29.1/01-4913є.

¹ У зв'язку зі звільненням Ольги Піщанської з посади Голови Комітету відповідно до Постанови Верховної Ради України від 05.09.2023 № 3372-ІХ «Про звільнення Піщанської О. С. з посади Голови Антимонопольного комітету України» дорученням Голови Комітету від 12.10.2023 № 13-01/630 призначено нового державного уповноваженого у справі № 130-26.13/12-23.

Листом від 23.03.2023 № 1.19-1254-23 (вх. Комітету № 7-01/5005 від 23.03.2023) Державіаслужба надала Комітету відповідь на зазначену вимогу.

- (11) Листом від 23.10.2023 № 130-29.1/04-11200є Державіаслужбі направлено подання з попередніми висновками від 20.10.2023 № 130-26.13/12-23/287-спр.
- (12) Листом від 23.10.2023 № 130-29.1/04-11201є ТОВ «БІЗ ЕЙРЛАЙН» направлено подання з попередніми висновками від 20.10.2023 № 130-26.13/12-23/287-спр.
- (13) Листом від 30.10.2023 № 1.19-4776-23 (вх. Комітету № 7-04/12946 від 30.10.2023) Державіаслужба надала заперечення на подання з попередніми висновками.
- (14) Листом від 21.11.2023 б/н (вх. Комітету № 8-04/13847 від 22.11.2023) Заявник надав відповідь на подання з попередніми висновками.
- (15) Комітет надіслав до Державіаслужби вимогу про надання інформації від 28.11.2023 № 130-29.1/04-12383є. Листом від 08.12.2023 № 1.19-5538-23 (вх. Комітету № 7-04/14565 від 08.12.2023) Державіаслужба надала відповідь на вимогу Комітету та копії відповідних документів.

2. СТОРОНИ У СПРАВІ

- (16) **Заявник** – ТОВ «БІЗ ЕЙРЛАЙН» (ідентифікаційний код юридичної особи 43375876, 03151, м. Київ, вул. Саксаганського, 143А), основним видом діяльності якого згідно з Єдиним державним реєстром юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань є вид діяльності (код 51.10) – пасажирський авіаційний транспорт (пасажирські авіаційні перевезення).
- (17) **Відповідач** – Державіаслужба (ідентифікаційний код юридичної особи 37536026, 01135, м. Київ, просп. Перемоги, 14), яка відповідно до Положення про Державну авіаційну службу України (далі – Положення), затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 08.10.2014 № 520, є центральним органом виконавчої влади, діяльність якого спрямовується і координується Кабінетом Міністрів України через Міністра інфраструктури України, який реалізує державну політику у сфері цивільної авіації та використання повітряного простору України та є уповноваженим органом з питань цивільної авіації.
- (18) Державіаслужба відповідно до покладених на неї завдань, зокрема надає право на експлуатацію повітряних ліній і призначень авіаперевізникам відповідно до положень законодавства, міжурядових угод про повітряне сполучення та інших домовленостей на рівні авіаційних властей (підпункт 34 пункту 4 Положення). Державіаслужба для виконання покладених на неї завдань має право, зокрема, анулювати, відмовляти у наданні, обмежувати обсяг прав на експлуатацію повітряних ліній у випадках, визначених Повітряним кодексом України (підпункт 9 пункту 6 Положення).
- (19) Відповідно до статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції» органи влади – міністерства та інші центральні органи виконавчої влади, Верховна Рада Автономної Республіки Крим та органи виконавчої влади Автономної Республіки Крим, державні органи, що здійснюють регулювання діяльності суб'єктів природних монополій, ринку цінних паперів, державні органи приватизації, Національна рада України з питань телебачення і радіомовлення, місцеві органи виконавчої влади.
- (20) Враховуючи викладене, Державіаслужба є органом влади в розумінні статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції».

3. НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ

- (21) Згідно із статтею 92 Повітряного кодексу України (далі – ПКУ) з метою набуття права доступу до певних повітряних ліній або ринків авіаперевізник повинен отримати від уповноваженого органу з питань цивільної авіації відповідний документ на право експлуатації певної повітряної лінії.
- (22) Авіаперевізник зобов'язаний надавати послуги з повітряних перевезень в обсягах і на умовах, передбачених сертифікатом експлуатанта, ліцензією та наданими йому правами на експлуатацію повітряних ліній.
Для виконання польотів з перевезення пасажирів, багажу та/або вантажу, пошти за плату та/або за наймом авіаперевізник повинен мати відповідне право на експлуатацію певної повітряної лінії.
Право на експлуатацію повітряної лінії надається уповноваженим органом з питань цивільної авіації (Державіаслужбою) за письмовою заявою авіаперевізника щодо певних повітряних ліній на виконання:
- регулярних повітряних перевезень у межах України;
 - регулярних міжнародних повітряних перевезень з / до України;
 - чартерних міжнародних повітряних перевезень з / до України або в межах України, що становлять систематичну серію, не менше одного рейсу на тиждень або не менше трьох рейсів на місяць;
 - авіаційних перевезень в інших державах (стаття 94 ПКУ до внесення змін на підставі Закону № 3007-ІХ від 21.03.2023).
- (23) Порядок надання і анулювання прав на експлуатацію повітряних ліній та порядок затвердження розкладу руху авіаперевізників встановлюються авіаційними правилами України.
Якщо цього вимагають міжнародні договори України або законодавство держави, до якої будуть здійснюватися повітряні перевезення, уповноважений орган з питань цивільної авіації додатково до наданого права на експлуатацію повітряної лінії письмово інформує про це компетентний орган цієї держави (стаття 94 ПКУ).
- (24) Наказом Державіаслужби від 24.10.2014 № 686 (зі змінами), зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 13.11.2014 за № 1440/26217, затверджені Авіаційні правила України «Порядок надання і анулювання прав на експлуатацію повітряних ліній» (далі – Порядок).
Наказом Державіаслужби від 25.08.2023 № 523 «Про внесення змін до деяких Авіаційних правил України», зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 08.09.2023 за № 1598/40654, затверджено зміни до Авіаційних правил України «Порядок надання і анулювання прав на експлуатацію повітряних ліній» (далі – наказ від 25.08.2023 № 523).
- (25) Порядок визначає процедуру надання, анулювання, відмови у наданні та обмеження обсягу прав на експлуатацію повітряних ліній українським та іноземним авіаперевізникам незалежно від форми власності, внесення змін до документів про права на експлуатацію повітряних ліній.
- (26) Питання щодо надання, анулювання, відмови в наданні, обмеження обсягу прав на експлуатацію повітряних ліній та внесення змін до документів про права на експлуатацію повітряних ліній розглядаються комісією з розгляду питань щодо прав на експлуатацію повітряних ліній (далі – Комісія), яка утворюється наказом Державіаслужби (пункт 1.4 розділу I Порядку).

- (27) Основною формою роботи Комісії є засідання, яке збирається за рішенням голови Комісії. Голова Комісії повідомляє про час і місце проведення засідання Комісії.
Засідання Комісії проводиться в період з 26 по останнє число кожного місяця (за наявності хоча б однієї заяви або іншого питання, віднесеного до повноважень Комісії) і є правочинним, якщо в ньому беруть участь дві третини її членів (пункт 1.8 розділу I Порядку).
- (28) На засіданні Комісії мають бути розглянуті та прийняті рішення щодо всіх заяв, які надійшли до Державіаслужби до 20 числа включно місяця, в якому проводиться засідання Комісії, з урахуванням особливостей, визначених цим пунктом (абзац п'ятий пункту 1.9 розділу I Порядку).
- (29) **Порядок денний засідання Комісії** та відомості про заяви, які будуть на ньому розглядатися, розміщуються на офіційному сайті Державіаслужби з дотриманням вимог законодавства України **не пізніше першого робочого дня після 20 числа місяця**, в якому має відбутися таке засідання (пункт 1.10 розділу I Порядку).
- (30) Рішення Комісії може бути оскаржено Голові Державіаслужби протягом 20 днів з дня його затвердження або в судовому порядку (пункт 1.17 розділу I Порядку).
- (31) Якщо до Державіаслужби надійшли заяви на отримання прав або збільшення обсягу прав на експлуатацію повітряних ліній, щодо яких міжнародним договором України та домовленостями між авіаційними органами влади держав, уповноваженими на укладення таких домовленостей, передбачені обмеження щодо частоти перевезень та/або кількості призначених авіаперевізників і всі такі частоти зайняті іншими авіаперевізниками, але не використовуються ними повністю або частково протягом 12 місяців, що передують місяцю, в якому надійшли такі заяви, голова Комісії зобов'язаний включити до порядку денного засідання Комісії **питання наявності чи відсутності підстав для анулювання чи обмеження наявних у інших авіаперевізників прав на експлуатацію повітряних ліній**. Державіаслужба інформує таких авіаперевізників про включення цього питання до порядку денного в день розміщення порядку денного на офіційному вебсайті Державіаслужби.
На засіданні Комісії авіаперевізники **мають право надати обґрунтування причин невикористання наданих частот за відповідною повітряною лінією**, які розглядаються Комісією при прийнятті відповідного рішення (абзац другий пункту 2.4 розділу II Порядку).
- (32) Якщо до Державіаслужби надійшли **заяви від двох або більше авіаперевізників на один і той самий маршрут**, щодо якого міжнародним договором України та домовленостями між авіаційними органами влади держав, уповноваженими на укладення таких домовленостей, передбачені обмеження щодо частоти перевезень або призначених авіаперевізників, відповідне право надається авіаперевізнику, який отримав більшу кількість балів за критеріями, що враховуються Комісією під час розгляду заяви щодо надання прав на експлуатацію повітряних ліній (пункт 2.12 розділу II Порядку до внесення змін наказом Державіаслужби від 25.08.2023 № 523).
- (33) Державіаслужба приймає рішення щодо кожної заяви та кожного питання, які розглядалися на засіданні Комісії, на підставі затвердженого відповідно до пункту 1.14 розділу I цього Порядку протоколу.
Кожне рішення Державіаслужби оформлюється окремим наказом в день затвердження протоколу Комісії (пункт 2.14 розділу II Порядку до внесення змін наказом Державіаслужби від 25.08.2023 № 523).

- (34) Документ про право на експлуатацію повітряної лінії оформлюється протягом 5 робочих днів з дня прийняття Державіаслужбою відповідного рішення (пункт 2.15 розділу II Порядку до внесення змін наказом Державіаслужби від 25.08.2023 № 523).
- (35) Копія рішення Державіаслужби про відмову у наданні, або обмеження обсягу прав на експлуатацію повітряної лінії, або залишення заяви без розгляду надсилається авіаперевізнику рекомендованим листом в день його прийняття (пункт 2.16 розділу II Порядку до внесення змін наказом Державіаслужби від 25.08.2023 № 523).
- (36) Державіаслужба протягом 5 робочих днів з дня видачі авіаперевізнику документа про право на експлуатацію повітряної лінії для виконання регулярних міжнародних повітряних перевезень з / до України направляє до Міністерства закордонних справ України відповідну інформацію для оформлення призначення (пункт 2.17 розділу II Порядку до внесення змін наказом Державіаслужби від 25.08.2023 № 523).
- (37) Відповідно до пункту 3.1 розділу III Порядку **право на експлуатацію повітряної лінії анулюється** в разі:
- подання авіаперевізником заяви про анулювання права на експлуатацію повітряної лінії, яка складається в довільній формі;
 - порушення авіаперевізником умов, на підставі яких йому надано право на експлуатацію повітряної лінії, та/або недотримання визначених у документі про право на експлуатацію повітряної лінії обмежень та обов'язків;
 - нездійснення авіаперевізником експлуатації повітряної лінії, щодо якої надано право, протягом 12 місяців або припинення експлуатації такої повітряної лінії на 12 місяців;
 - припинення дії чи анулювання сертифіката експлуатанта або зупинення дії чи анулювання ліцензії (для іноземного авіаперевізника – відповідної ліцензії та сертифіката або аналогічного документа, виданого авіаційним органом влади іншої держави чи компетентною організацією, якщо це передбачено міжнародним договором України та відповідними міжнародно-правовими актами);
 - якщо права на експлуатацію повітряної лінії були надані на підставі поданих авіаперевізником документів, які містять недостовірні дані.
- (38) Згідно з пунктом 3.2 розділу III Порядку після того як **Державіаслужбі стало відомо** про виникнення передбачених абзацами третім – шостим пункту 3.1 цього Порядку підстав анулювання права авіаперевізника на експлуатацію повітряної лінії, **йому направляється повідомлення із зазначенням обставин, які стали відомі Державіаслужбі, та пропозицією надати відповідні пояснення та підтвердні документи до них.**
- Авіаперевізник** може надати до Державіаслужби відповідні пояснення та підтвердні документи до них **протягом 30 календарних днів** з дати отримання повідомлення. Питання щодо анулювання прав авіаперевізника на експлуатацію повітряних ліній розглядається **на найближчому засіданні Комісії після спливу строку, передбаченого для надання авіаперевізником до Державіаслужби пояснень та підтвердних документів до них.**

4. ОБСТАВИНИ, З'ЯСОВАНІ ПІД ЧАС РОЗГЛЯДУ СПРАВИ

- (39) За інформацією, наданою Заявником, між Урядом України та Урядом Держави Ізраїль укладено угоду про повітряне сполучення від 12.01.1993, відповідно до якої кожна Договірна Сторона матиме право призначити письмово іншій Договірній Стороні одне авіапідприємство для експлуатації договірних ліній між територіями двох країн по встановлених маршрутах.

- (40) Державіаслужба повідомила (вх. Комітету № 7-01/2182 від 18.02.2022), що за результатами листування між державними органами влади України та Держави Ізраїль укладено протокол², яким, зокрема, знято обмеження щодо кількості призначених авіаперевізників за кожним встановленим маршрутом.
- (41) Між державними органами влади України та Держави Ізраїль у 2017 році досягнуто таких домовленостей щодо частоти: 31 рейс на тиждень за маршрутом Київ – Тель-Авів – Київ для здійснення регулярних повітряних перевезень будь-яким типом повітряного судна. Проте було визначено таке обмеження: будь-якому авіаперевізнику не дозволятиметься здійснювати більше 27 рейсів на тиждень власним повітряним судном або під час здійснення перевезень зі спільним використанням кодів; 14 рейсів на тиждень за всіма іншими маршрутами.
- (42) Призначеними авіаперевізниками з повітряних перевезень до Держави Ізраїль з України станом на 28.10.2021 були:
за маршрутом Київ – Тель-Авів-Київ – приватне акціонерне товариство «Авіакомпанія «Міжнародні авіалінії України» (далі – ПрАТ «Авіакомпанія «Міжнародні авіалінії України») та товариство з обмеженою відповідальністю «ЯнЕір» ЛТД (далі – ТОВ «ЯнЕір» ЛТД);
за маршрутом Одеса – Тель-Авів – Одеса – ПрАТ «Авіакомпанія «Міжнародні авіалінії України», товариство з обмеженою відповідальністю «Авіаційна компанія «Роза Вітрів» (далі – ТОВ «АК «Роза Вітрів») та ТОВ «ЯнЕір» ЛТД.
- (43) Тобто станом на 28.10.2021 призначеним авіаперевізником зі сторони України для виконання регулярних міжнародних повітряних перевезень з / до України було ТОВ «ЯнЕір» ЛТД на такі повітряні лінії:
1) Київ – Тель-Авів (Держава Ізраїль) – Київ (4 рейси на тиждень);
2) Одеса – Тель-Авів (Держава Ізраїль) – Одеса (4 рейси на тиждень).
- (44) Наказом Державної авіаційної служби України від 24.10.2014 № 686 (зі змінами) затверджено Порядок, який, зокрема, визначає процедуру надання, анулювання, відмови в наданні та обмеження обсягу прав на експлуатацію повітряних ліній українським та іноземним авіаперевізникам незалежно від форми власності тощо.
- (45) Питання щодо надання, анулювання, відмови в наданні, обмеження обсягу прав на експлуатацію повітряних ліній розглядаються Комісією.
- (46) 20.10.2021 до Державіаслужби надійшли заяви від товариства з обмеженою відповідальністю «Авіакомпанія Скайап» (далі – ТОВ «Авіакомпанія Скайап») щодо отримання для виконання регулярних міжнародних повітряних перевезень з / до України прав на експлуатацію повітряних ліній:
1) Київ – Тель-Авів (Держава Ізраїль) – Київ (4 рейси на тиждень);
2) Одеса – Тель-Авів (Держава Ізраїль) – Одеса (4 рейси на тиждень).
- (47) Державіаслужба листом від 21.10.2021 № 1.2.15-6977-21 повідомила ТОВ «ЯнЕір» ЛТД, що на виконання пункту 2.4 Порядку до порядку денного засідання Комісії, яке відбудеться 28.10.2021, **включено питання щодо анулювання прав ТОВ «ЯнЕір» ЛТД** на експлуатацію Ізраїльських повітряних ліній для виконання регулярних міжнародних повітряних перевезень з / до України.
У зв'язку із цим Державіаслужба повідомила ТОВ «ЯнЕір» ЛТД, що відповідно до частини другої пункту 2.4 Порядку авіаперевізник має право надати обґрунтування

² 01.12.2016 в Тель-Авіві та 13.12.2016 в Києві шляхом листування на рівні авіаційних властей обох країн, набрав чинності 29.12.2016

причин невикористання наданих частот за відповідною повітряною лінією, які Комісія розглядає під час прийняття відповідного рішення.

- (48) У свою чергу ТОВ «ЯнЕір» ЛТД листом від 27.10.2021 № 820 повідомило Державіаслужбу про таке.
Відповідно до абзацу першого пункту 3.2 Порядку після того як Державіаслужбі стало відомо про виникнення передбачених абзацами третім – шостим пункту 3.1 цього розділу підстав анулювання права авіаперевізника на експлуатацію повітряної лінії, йому направляється повідомлення із зазначенням обставин, які стали відомі Державіаслужбі, та пропозицією надати відповідні пояснення та підтвердні документи до них.
Згідно з абзацом другим пункту 3.2 Порядку авіаперевізник може надати до Державіаслужби відповідні пояснення та підтвердні документи до них протягом 30 календарних днів з дати отримання повідомлення.
Відповідно до абзацу третього пункту 3.2 Порядку питання щодо анулювання прав авіаперевізника на експлуатацію повітряних ліній розглядається на найближчому засіданні Комісії після спливу строку, передбаченого для надання авіаперевізником до Державіаслужби пояснень та підтвердних документів до них.
При цьому ТОВ «ЯнЕір» ЛТД повідомило, що має **намір скористатись правом, передбаченим пунктом 3.2 Порядку, та надати відповідні пояснення щодо виконання перевезень та підтвердні документи до них протягом 30 календарних днів з дати отримання повідомлення. Відповідно, товариство просило розглядати питання можливого анулювання прав на найближчому засіданні Комісії після спливу строку, передбаченого для надання пояснень, і з урахуванням документів й інформації, яку надасть ТОВ «ЯнЕір» ЛТД.**
- (49) Однак 28.10.2021 на засіданні Комісії з розгляду питань щодо прав на експлуатацію повітряних ліній було прийнято рішення рекомендувати Голові Державіаслужби анулювати права ТОВ «ЯнЕір» ЛТД на експлуатацію Ізраїльських повітряних ліній для виконання регулярних міжнародних повітряних перевезень з / до України та надати ці права ТОВ «Авіакомпанія Скайап».
- (50) Отже, наказом Державіаслужби від 29.10.2021 № 1678, у зв'язку з невикористанням повітряних ліній протягом 12 місяців, були анульовані права ТОВ «ЯнЕір» ЛТД на експлуатацію повітряних ліній Київ – Тель-Авів (Держава Ізраїль) – Київ (4 рейси на тиждень), Одеса – Тель-Авів (Держава Ізраїль) – Одеса (4 рейси на тиждень).
- (51) Водночас наказом Державіаслужби від 29.10.2021 № 1676 надано ТОВ «Авіакомпанія Скайап» з 01.11.2021 на необмежений строк права на експлуатацію повітряних ліній Київ – Тель-Авів (Держава Ізраїль) – Київ (4 рейси на тиждень), Одеса – Тель-Авів (Держава Ізраїль) – Одеса (4 рейси на тиждень).
- (52) На лист Комітету від 21.01.2022 № 130-29.1/01-1099 про надання інформації Державіаслужба посилаючись на пункт 2.4 Порядку надала [лист від 17.02.2022 № 1.19-1154-22 (вх. Комітету № 7-01/2182 від 18.02.2022)] пояснення щодо процедури анулювання чи обмеження прав на експлуатацію повітряних ліній, у разі якщо надійшли заяви на отримання прав або збільшення обсягу прав на такі повітряні лінії.
На засіданні Комісії авіаперевізники мають право надати обґрунтування причин невикористання наданих частот за відповідною повітряною лінією, які розглядаються Комісією при прийнятті відповідного рішення.
Отже, питання наявності чи відсутності підстав для анулювання прав ТОВ «ЯнЕір» ЛТД на експлуатацію повітряних ліній Київ – Тель-Авів – Київ та Одеса – Тель-Авів – Одеса вирішувалося на засіданні Комісії після надання представнику ТОВ «ЯнЕір» ЛТД права надати обґрунтування причин невикористання наданих частот.

Також Державіаслужба повідомила про те, що на засіданні Комісії розглядаються питання анулювання та надання прав на експлуатацію повітряних ліній відповідно до порядку денного.

21.10.2021 з метою прийняття рішення Головою Комісії щодо виконання вимог пункту 2.4 Порядку в частині включення до порядку денного засідання Комісії питання щодо наявності чи відсутності підстав для анулювання прав ТОВ «ЯнЕір» ЛТД на експлуатацію повітряних ліній Київ – Тель-Авів – Київ та Одеса – Тель-Авів – Одеса, Державіаслужбою шляхом аналізу інформації про затверджений розклад руху та плани виконання польотів установила, що за період 12 місяців, які передували місяцю, у якому надійшли заяви ТОВ «Авіакомпанія Скайап», ТОВ «ЯнЕір» ЛТД польоти за вказаними повітряними лініями не здійснювало. Більше того, рейси за маршрутом Київ – Тель-Авів – Київ ТОВ «ЯнЕір» ЛТД виконувало у вересні – жовтні 2019 року, за маршрутом Одеса – Тель-Авів – Одеса – у жовтні 2019 року.

При цьому процедура анулювання, встановлена пунктом 3.2 Порядку, застосовується у випадках, коли Державіаслужбі стає відомо про настання будь-якої з підстав, зазначених у пункті 3.1 Порядку.

- (53) На засіданні Комісії розглядаються питання щодо анулювання та надання прав на експлуатацію повітряних ліній відповідно до порядку денного.

Відповідно до пункту 1.13 Порядку за результатами своєї роботи Комісія приймає вмотивоване рішення, в якому може рекомендувати Голові Державіаслужби:

- надати право на експлуатацію повітряної лінії;
- відмовити в наданні права на експлуатацію повітряної лінії;
- обмежити обсяг прав на експлуатацію повітряної лінії;
- внести зміни до документа про право на експлуатацію повітряної лінії;
- анулювати право на експлуатацію повітряної лінії;
- залишити заяву без розгляду.

Таким чином, враховуючи пункти 2.4 та 1.13 Порядку, у разі включення до порядку денного засідання Комісії питань щодо анулювання прав на експлуатацію повітряних ліній та розгляду заяв щодо отримання прав на експлуатацію тих самих повітряних ліній, ці питання розглядаються в один день на одному засіданні Комісії.

- (54) ТОВ «ЯнЕір» ЛТД було поінформовано про включення до порядку денного засідання Комісії питання щодо анулювання прав авіакомпанії на експлуатацію Ізраїльських повітряних ліній та роз'яснено зміст пункту 2.4 Порядку щодо права авіаперевізника надати на засіданні Комісії обґрунтування причин невикористання наданих частот за відповідною повітряною лінією, які розглядаються Комісією при прийнятті відповідного рішення.

Відповідно до Порядку ТОВ «ЯнЕір» ЛТД листом від 27.10.2021 № 819 уповноважило свого представника Данилюка Д.В. бути присутнім на засіданні Комісії, якому на засіданні Комісії було надано право обґрунтувати причини невикористання наданих частот.

Отже, 27.10.2021 до Державіаслужби надійшов лист ТОВ «ЯнЕір» ЛТД від 27.10.2021 № 820, який не мав жодного відношення до вимог пункту 2.4 Порядку, оскільки не містив обґрунтування причин невикористання наданих частот, пояснень та підтвердних документів.

- (55) У той же час відповідно до протоколу № 78 засідання Комісії з розгляду питань щодо прав на експлуатацію повітряних ліній, затвердженого Головою Комісії 29.10.2021, Комісія прийняла рішення рекомендувати Голові Державіаслужби надати ТОВ «Авіакомпанія Скайап» права на експлуатацію повітряних ліній Київ – Тель-Авів – Київ (4 рейси на тиждень) та Одеса – Тель-Авів – Одеса (4 рейси на тиждень) для виконання регулярних міжнародних повітряних перевезень з / до України, із

визначенням строку дії прав: з 01.11.2021 на необмежений строк, розглянувши відповідні заяви ТОВ «Авіакомпанія Скайап».

Водночас Комісія прийняла на цьому ж засіданні рішення рекомендувати Голові Державіаслужби анулювати права ТОВ «ЯнЕір» ЛТД на експлуатацію повітряних ліній Київ – Тель-Авів (Держава Ізраїль) – Київ (4 рейси на тиждень), Одеса – Тель-Авів (Держава Ізраїль) – Одеса (4 рейси на тиждень) для виконання регулярних міжнародних повітряних перевезень з / до України.

- (56) Отже, після прийняття 28.10.2021 рішення Комісії, з 01.11.2021 призначеними авіаперевізниками з повітряних перевезень до Держави Ізраїль з України є: за маршрутом Київ – Тель-Авів – Київ – ПрАТ «Авіакомпанія «Міжнародні авіалінії України» та ТОВ «Авіакомпанія Скайап» (числ призначення замінило призначення ТОВ «ЯнЕір» ЛТД); за маршрутом Одеса – Тель-Авів – Одеса – ПрАТ «Авіакомпанія «Міжнародні авіалінії України», ТОВ «Авіаційна компанія «Роза Вітрів» та ТОВ «Авіакомпанія Скайап» (числ призначення замінило призначення ТОВ «ЯнЕір» ЛТД).
- (57) ТОВ «ЯнЕір» ЛТД (листом від 20.04.2022 № 88) на вимогу Комітету про надання інформації від 31.01.2022 № 130-29.3/01-1100 повідомило, зокрема, що Комісія повинна була прийняти рішення про наявність чи відсутність підстав (момент, з якого Комісії мало стати відомо про виникнення передбачених абзацами третім – шостим пункту 3.1 Порядку підстав анулювання права) і лише після виявлення наявності підстав для анулювання прав надати авіаперевізнику 30 днів для надання пояснень (абзац другий пункт 3.2 Порядку), і відповідно до абзацу третього пункту 3.2 Порядку внести питання про анулювання прав ТОВ «ЯнЕір» ЛТД на експлуатацію повітряних ліній до порядку денного на найближчому засіданні Комісії після спливу тридцятиденного строку.
- (58) Отже, ТОВ «ЯнЕір» ЛТД стверджує, що рішення про анулювання прав на експлуатацію повітряних ліній Київ – Тель-Авів – Київ та Одеса – Тель-Авів – Одеса було прийнято з порушенням пунктів 2.4, 3.1 та 3.2 Порядку та без врахування пояснень і документів, які міг подати авіаперевізник ТОВ «ЯнЕір» ЛТД, якщо б його право на подання пояснень протягом 30 календарних днів не було порушено.
- (59) На вимогу Комітету від 29.07.2022 № 130-29.1/09-1140е Державіаслужба повідомила Комітет листом від 05.08.2022 № 1.19-3443-22 (вх. Комітету № 7-01/5641 від 08.08.2022), що норми абзаців другого та третього пункту 3.2 Порядку застосовуються у випадках, коли Державіаслужбі стає відомо про настання будь-якої з підстав, зазначених у пункті 3.1 Порядку. При цьому листом від 17.02.2022 № 1.19-1154-22 Державіаслужба надавала детальні пояснення щодо вимог пункту 2.4 Порядку та причин застосування вимог саме цього пункту на засіданні Комісії Державіаслужби, яке відбулось 28.10.2021.
- (60) Із зазначеної відповіді Державіаслужби вбачається, що інформацію про те, що ТОВ «ЯнЕір» ЛТД протягом 12 місяців не експлуатує Ізраїльські повітряні лінії, вона дізналась із відповідних заяв ТОВ «Авіакомпанія Скайап», саме тому були застосовані вимоги пункту 2.4 Порядку, а не пункту 3.1 й абзаців другого та третього пункту 3.2 Порядку.
- (61) Водночас на вимогу Комітету про надання інформації від 28.11.2023 № 130-29.1/04-12383е, у якій, зокрема, запитувалося «...б. Чи вважає Державіаслужба, що надходження заяви від авіакомпанії на отримання права на експлуатацію повітряних ліній, у зв'язку з невикористанням певної повітряної лінії певною авіакомпанією є підставою про яку стало відомо Державіаслужбі (відповідно до абзацу четвертого пункту 3.2. Порядку)?
- якщо так, зазначити про це;

- якщо ні, надати обґрунтовані роз'яснення».

Державіаслужба листом від 08.12.2023 № 1.19-5538-23 (вх. Комітету № 7-04/14565 від 08.12.2023) повідомила Комітет, що після надходження заяв від авіаперевізника на отримання прав на експлуатацію повітряних ліній, Державіаслужбі стало відомо про невикористання певним авіаперевізником наданих йому прав на експлуатацію цих повітряних ліній протягом 12 місяців, що є підставою для анулювання наданих йому прав на експлуатацію відповідних повітряних ліній згідно з абзацом четвертим пункту 3.1 Порядку.

Водночас Державіаслужбою були надані до Комітету витяги із планів виконаних польотів, сформованих на підставі наданих дозволів на здійснення польотів та отримання повідомлень щодо обслуговування повітряного руху, які також підтверджують, що Державіаслужбі відомо про всі повітряні лінії, які використовуються чи не використовуються певними авіакомпаніями.

- (62) Відповідно до пункту 1.10 розділу I Порядку порядок денний засідання Комісії та відомості про заяви, які будуть на ньому розглядатися, розміщуються на офіційному сайті Державіаслужби не пізніше першого робочого дня після 20 числа місяця, в якому має відбуватися таке засідання. Тобто станом на 21 число місяця порядок денний засідання вже має бути сформований та оприлюднений.
- (63) З аналізу наявної в Комітеті інформації встановлено, що **20.10.2021** о 16.57 та о 16.58 до Державіаслужби надійшли заяви ТОВ «Авіакомпанія Скайап» щодо отримання прав на експлуатацію Ізраїльських повітряних ліній.
За результатами аналізу розкладу польотів Державіаслужбі 21.10.2021 стало відомо, що в період 12 місяців, які передували місяцю, у якому надійшли заяви ТОВ «Авіакомпанія Скайап», ТОВ «ЯнЕір» ЛТД не виконувало польотів за маршрутами Київ – Тель-Авів (Держава Ізраїль) – Київ та Одеса – Тель-Авів (Держава Ізраїль) – Одеса.
Тому **21.10.2021** Державіаслужба надіслала повідомлення ТОВ «ЯнЕір» ЛТД як авіаперевізнику, що має права на експлуатацію Ізраїльських повітряних ліній, про включення до порядку денного засідання Комісії на **28.10.2021** відразу двох питань:
- **про анулювання прав ТОВ «ЯнЕір» ЛТД на експлуатацію повітряних ліній** за маршрутами: Київ – Тель-Авів (Держава Ізраїль) – Київ та Одеса – Тель-Авів (Держава Ізраїль) – Одеса;
- **надання прав ТОВ «Авіакомпанія Скайап» на експлуатацію повітряних ліній** за маршрутами: Київ – Тель-Авів (Держава Ізраїль) – Київ та Одеса – Тель-Авів (Держава Ізраїль) – Одеса.
Отже, на засіданні Комісії було одночасно прийнято рішення рекомендувати Голові Державіаслужби анулювати права ТОВ «ЯнЕір» ЛТД на експлуатацію Ізраїльських повітряних ліній та надати ТОВ «Авіакомпанія Скайап» права на експлуатацію Ізраїльських повітряних ліній із зазначенням строку дії прав: з 01.11.2021 на необмежений строк. За результатами проведеного засідання Комісії були прийняті накази Державіаслужби від 29.10.2021 № 1678 (про анулювання прав на експлуатацію Ізраїльських повітряних ліній) та від 29.10.2021 № 1676 (про надання прав на експлуатацію Ізраїльських повітряних ліній).
- (64) Відповідно до абзацу п'ятого пункту 1.9 розділу I Порядку на засіданні Комісії мають бути розглянуті та прийняті рішення щодо всіх заяв, які надійшли від авіаперевізників до Державіаслужби до 20 числа включно місяця, в якому проводиться засідання Комісії. При цьому пунктом 2.12 розділу II Порядку (до внесення змін, зокрема, нумерації пунктів Порядку відповідно до наказу Державіаслужби від 25.08.2023 № 523) передбачено конкурентні умови надання прав на експлуатацію ліній, якщо до Державіаслужби надійшли заяви від двох або більше авіаперевізників на один і той самий маршрут.

- (65) Державіаслужба листом від 08.12.2023 № 1.19-5538-23 (вх. Комітету № 7-04/14565 від 08.12.2023) на вимогу Комітету про надання інформації надала інформацію та копії відповідних документів.

З аналізу отриманих документів Комітет встановив, що ТОВ «АК «Роза Вітрів» подавало Голові Державіаслужби скаргу на рішення Комісії з розгляду питань щодо прав на експлуатацію повітряних ліній від 28.10.2021, у якій, зокрема, зазначалось, що 28.10.2021 відбулось засідання Комісії з розгляду питань щодо прав на експлуатацію повітряних ліній, до порядку денного якого було включено питання про анулювання прав ТОВ «ЯнЕір» ЛТД на експлуатацію повітряних ліній Київ – Тель-Авів (Держава Ізраїль) – Київ, Одеса – Тель-Авів (Держава Ізраїль) – Одеса для виконання регулярних міжнародних повітряних перевезень з / до України.

Після засідання Комісія прийняла рішення рекомендувати Голові Державіаслужби анулювати права ТОВ «ЯнЕір» ЛТД та надати анульовані права іншому авіаперевізнику. Включення до порядку денного засідання Комісії 28.10.2021 одразу питання про анулювання прав ТОВ «ЯнЕір» ЛТД, а не про наявність чи відсутність підстав для цього, а також не про розгляд питання про анулювання на наступних засіданнях Комісії, позбавили ТОВ «АК «Роза Вітрів» можливості подати свою заяву на отримання прав на ці повітряні лінії.

Питання про анулювання прав ТОВ «ЯнЕір» ЛТД було внесено до порядку денного в час, коли нові заяви на засідання Комісії 28.10.2021 уже не приймалися. На засіданні Комісії мають бути розглянуті та прийняті рішення щодо всіх заяв, які надійшли до Державіаслужби до 20 числа включно місяця, в якому проводиться засідання Комісії (абзац п'ятий пункту 1.9 Порядку).

Порушення щодо формування порядку денного й одразу розгляд питання про анулювання прав ТОВ «ЯнЕір» ЛТД призвело до того, що ТОВ «АК «Роза вітрів» не мало можливості подати заяву на такі права, а перевізник, який подав заяву в останній день жовтня, отримав конкурентну перевагу та права без застосування конкурентної процедури, передбаченої пунктом 2.12 Порядку.

Отже, ТОВ «АК «Роза Вітрів» просило Голову Державіаслужби неухильно дотримуватися пунктів 2.4, 3.1 та 3.2 Порядку, не виконувати рекомендації Комісії щодо анулювання прав ТОВ «ЯнЕір» ЛТД та надання анульованих прав іншому перевізнику без можливості інших авіаперевізників подати заяви на отримання прав (щодо яких можуть бути наявними підстави для анулювання прав ТОВ «ЯнЕір» ЛТД на найближчому засіданні Комісії після спливу строку для надання пояснень та підтвердних документів).

- (66) Також ТОВ «БІЗ ЕЙРЛАЙН» та ТОВ «ЯнЕір» ЛТД направили Голові Державіаслужби скарги на рішення Комісії від 28.10.2021, у яких, зокрема, зазначалось, що Комісією було прийнято рішення з порушенням пунктів 2.4 розділу I Порядку, яке полягало у включенні до Порядку денного засідання питання про анулювання прав ТОВ «ЯнЕір» ЛТД, а не питання про наявність чи відсутність підстав для анулювання прав ТОВ «ЯнЕір» ЛТД.

- (67) На скарги ТОВ «БІЗ ЕЙРЛАЙН» та ТОВ «ЯнЕір» ЛТД Державіаслужба надала відповіді, де, зокрема, зазначалось, що в порядку денному засідання Комісії міститься формулювання «щодо анулювання прав», а не «про анулювання прав», як зазначено у скарзі, що й передбачає розгляд Комісією питання наявності чи відсутності підстав для анулювання наявних в авіаперевізника прав на експлуатацію повітряних ліній. Отже, Державіаслужба вважає, що Комісією були прийняті рішення із зазначених питань відповідно до вимог чинного законодавства.

Таким чином, з наявного вбачається, що Державіаслужбою відмовлено в повному та всебічному розгляді скарг ТОВ «БІЗ ЕЙРЛАЙН» та ТОВ «ЯнЕір» ЛТД.

- (68) Отже, три авіакомпанії, а саме ТОВ «БІЗ ЕЙРЛАЙН», ТОВ «ЯнЕір» ЛТД та ТОВ «АК «Роза Вітрів», надіслали скарги Голові Державіаслужби стосовно недотримання Комісією з розгляду питань щодо прав на експлуатацію повітряних ліній від 28.10.2021 пунктів 3.1 та 3.2 Порядку, що позбавило можливості цих авіакомпаній подати свої заяви на отримання прав на експлуатації повітряних ліній.
- (69) На вимогу Комітету від 13.03.2023 № 130-29.1/01-4931е Державіаслужба повідомила листом від 23.03.2023 № 1.19-1254-23 (вх. Комітету № 7-01/5005 від 23.03.2023) таке: *«Порядком не встановлені процедури скасування рішень Комісії з розгляду питань щодо прав на експлуатацію повітряних ліній та наказів Державіаслужби з питань щодо надання, анулювання, відмови у наданні, обмеження обсягу прав на експлуатацію повітряних ліній. Водночас Державіаслужбою було зазначено, що відповідно до частини шостої статті 20 Повітряного кодексу України, рішення та дії посадових осіб можуть бути оскаржені в установленому порядку до суду».*
- (70) Отже, авіаперевізник не має іншої можливості оскаржити дії Державіаслужби у випадку незгоди з рішенням Комісії з питань щодо надання, анулювання, відмови в наданні, обмеження обсягу прав на експлуатацію повітряних ліній, ніж подати до Голови Державіаслужби скаргу на рішення Комісії, а в разі відмови Головою Державіаслужби суб'єкту господарювання (авіаперевізнику) в оскарженні рішення Комісії, крім як звернутися до суду.
- (71) Оскільки порядок денний засідання Комісії було опубліковано 21.10.2021, до якого вже було включено питання анулювання прав на експлуатацію Ізраїльських повітряних ліній ТОВ «ЯнЕір» ЛТД та про надання цих прав на експлуатацію ТОВ «Авіакомпанія Скайап», інші авіаперевізники, зокрема ТОВ «БІЗ ЕЙРЛАЙН» та ТОВ «АК «Роза Вітрів», не могли подати заяви на експлуатацію Ізраїльських повітряних ліній. Отже, будь-яка відповідна заява авіаперевізника, подана після 20.10.2021, була б розглянута не на засіданні Комісії 28.10.2021, а на наступному засіданні, коли права на експлуатацію Ізраїльських повітряних ліній уже були передані ТОВ «Авіакомпанія Скайап».
- (72) Такі дії Державіаслужби призвели до того, що авіаперевізники, зокрема ТОВ «БІЗ ЕЙРЛАЙН» та ТОВ «АК «Роза Вітрів», були позбавлені можливості отримання прав на експлуатацію Ізраїльських повітряних ліній на конкурентних засадах.
- (73) Крім того, слід зазначити, що з аналізу отриманих від Державіаслужби матеріалів та документів за період з 01.01.2019 по 31.12.2021, можна зробити висновки, що на засіданнях Комісії і раніше одночасно приймалися рішення щодо анулювання та видачі прав на експлуатацію повітряних ліній.

5. ЗАПЕРЕЧЕННЯ НА ПОДАННЯ З ПОПЕРЕДНІМИ ВИСНОВКАМИ

- (74) На подання з попередніми висновками у справі Відповідач листом від 30.10.2023 № 1.19-4776-23 (вх. Комітету № 7-04/12946 від 30.10.2023) надав свої зауваження та заперечення. Відповідач з висновками Комітету про порушення ним законодавства не згоден, зазначивши таке: *«Листом від 17.02.2022 № 1.19-1154-22 Державіаслужба повідомляла, що Авіаційними правилами України «Порядок надання і анулювання прав на експлуатацію повітряних ліній», затверджених наказом Державіаслужби від 24 жовтня 2014 року № 686, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 13 листопада 2014 року за № 1440/26217 (із змінами) (далі – Авіаційні правила), процедура анулювання, встановлена пунктом 3.2 Авіаційних правил, застосовується у випадках, коли Державіаслужбі стає відомо про настання будь якої з підстав, зазначених у пункті 3.1 Авіаційних правил.*

Проте, відповідно до пункту 2.4 Авіаційних правил, якщо до Державіаслужби надійшли заяви на отримання прав або збільшення обсягу прав на експлуатацію повітряних ліній, щодо яких міжнародним договором України та домовленостями між авіаційними органами влади держав, уповноваженими на укладення таких домовленостей, передбачені обмеження щодо частоти перевезень та/або кількості призначених авіаперевізників і всі такі частоти зайняті іншими авіаперевізниками, але не використовуються ними повністю або частково протягом 12 місяців, що передують місяцю, в якому надійшли такі заяви, голова Комісії зобов'язаний включити до порядку денного засідання Комісії питання наявності чи відсутності підстав для анулювання чи обмеження наявних у інших авіаперевізників прав на експлуатацію повітряних ліній. Державіаслужба інформує таких авіаперевізників про включення цього питання до порядку денного в день розміщення порядку денного на офіційному вебсайті Державіаслужби.

На засіданні Комісії авіаперевізники мають право надати обґрунтування причин невикористання наданих частот за відповідною повітряною лінією, які розглядаються Комісією при прийнятті відповідного рішення.

Таким чином, Авіаційні правила регламентують окремий порядок отримання від авіаперевізника обґрунтування причин невикористання наданих йому частот протягом 12 місяців за відповідною повітряною лінією у разі надходження заяви від іншого авіаперевізника на отримання прав або збільшення обсягу прав на експлуатацію тієї самої повітряної лінії, з прийняттям Комісією подальшого рішення у відповідності до вимог Авіаційних правил».

- (75) Комітет не погоджується з доводами Державіаслужби з таких підстав. Порядком встановлені процедури надання й анулювання прав на експлуатацію повітряних ліній відповідно до якої Державіаслужба приймає заяви на отримання права на експлуатацію повітряної лінії, надає та анулює такі права. Так, положеннями **глави II Порядку** встановлюється процедура надання, відмови в наданні або обмеження обсягу прав на експлуатацію повітряних ліній або залишення заяви без розгляду, зокрема, пунктом 2.4 Порядку передбачається, що на засіданні Комісії відбувається розгляд питання **наявності чи відсутності підстав для анулювання чи обмеження прав**, у разі отримання Державіаслужбою відповідної заяви від авіаперевізника. При цьому окремою **главою III Порядку** встановлюється процедура анулювання права на експлуатацію повітряної лінії, зокрема, в тому випадку, коли авіаперевізником не здійснюється або припиняється експлуатація повітряної лінії протягом 12 місяців. Включення до порядку денного засідання Комісії одразу питання щодо анулювання прав на Ізраїльські повітряні лінії суперечить пункту 2.4 Порядку, яким передбачено включення до порядку денного питання наявності чи відсутності підстав для анулювання прав. Питання щодо анулювання прав авіаперевізника на експлуатацію повітряних ліній розглядається на найближчому засіданні Комісії після спливу строку, передбаченого для надання авіаперевізником до Державіаслужби пояснень та підтвердних документів до них, як це передбачено абзацом третім пункту 3.2 Порядку. Отже, твердження Державіаслужби про те, що питання **«щодо анулювання»** включає в себе і питання про наявність чи відсутність підстав для анулювання суперечить наведеним пунктам Порядку.
- (76) Також Державіаслужба у своїх запереченнях зазначила, що: *«Стосовно зазначеного у пункті 64 Подання щодо недотримання вимог Порядку, обмеження конкуренції та надання переваги ТОВ «Авіакомпанія Скайап» зазначаємо. Пунктом 1.13 Авіаційних правил чітко регламентовано рішення, які приймає Комісія за результатами своєї роботи, та не передбачає відкладення розгляду заяви іншого*

авіаперевізника, який виявив намір отримати права або збільшити обсяг прав на експлуатацію повітряних ліній, на період надання пояснень іншим авіаперевізником, яким частоти не використовуються повністю або частково протягом 12 місяців, що передують місяцю, в якому надійшла заява.

Таким чином, враховуючи пункти 2.4 та 1.13 Авіаційних правил, у разі включення до порядку денного засідання Комісії питань щодо анулювання прав на експлуатацію повітряних ліній та розгляду заяв щодо отримання прав на експлуатацію тих самих повітряних ліній, ці питання розглядаються в один день на одному засіданні Комісії.

Вищезазначений порядок також жодним чином не обмежує будь-якого із авіаперевізників в праві подати відповідні заяви до 20 числа включно місяця, в якому проводиться засідання Комісії.

У разі надходження таких заяв також і від інших авіаперевізників, Комісією було б застосовано процедуру, визначену пунктом 2.12 Авіаційних правил».

- (77) Комітет не погоджується з доводами Державіаслужби з таких підстав. Включення на засідання Комісії 28.10.2021 одразу питання анулювання прав на експлуатацію Ізраїльських повітряних ліній не дало можливості іншим авіаперевізникам дізнатись, що такі лінії вже не використовуються протягом 12 місяців, оскільки заяви подаються до 20 числа та на офіційному сайті Державіаслужби публікується порядок денний засідання, яке відбудеться в кінці місяця. Таким чином, зацікавлені в отриманні прав на експлуатацію Ізраїльських повітряних ліній авіаперевізники не змогли подати заяв на отримання права на експлуатацію Ізраїльських повітряних ліній. Разом із тим, якщо Державіаслужба винесла на засідання Комісії спочатку питання наявності чи відсутності підстав для анулювання чи обмеження прав на експлуатацію повітряних ліній зацікавлені авіаперевізники дізнались би про можливість звільнення прав на експлуатацію, а отже, відповідно вчасно подали такі заяви та на конкурентних засадах отримали таке право.
- (78) На подання з попередніми висновками у справі Заявник листом від 21.11.2023 б/н (вх. Комітету № 8-04/13847 від 22.11.2023) повідомив Комітет про таке.
«ТОВ «БІЗ ЕЙРЛАЙН» ознайомилось з Поданням від 20.10.2023 № 130-26.13/12-287-спр, яким пропонується визнати дії Державіаслужби... порушенням законодавством про захист економічної конкуренції.
Вважаємо, що Антимонопольним комітетом України з'ясовано всі обставини, які мають значення для вирішення справи, а висновки і пропозиції відповідають таким обставинам і нормам законодавства України про захист економічної конкуренції.
Практика надання прав на повітряні лінії на конкретних засадах матиме важливе значення для відновлення авіаційної галузі України. Визнання порушенням спірних дій Державіаслужби, що були предметом розгляду, сприятиме такій практиці та конкуренції серед авіаперевізників».

6. ВИСНОВКИ КОМІТЕТУ У СПРАВІ

- (79) Державіаслужба, включивши 21.10.2021 до порядку денного засідання Комісії одночасно два питання, а саме, про анулювання прав на експлуатацію Ізраїльських повітряних ліній ТОВ «ЯнЕір» ЛТД та про надання прав на експлуатацію Ізраїльських повітряних ліній ТОВ «Авіакомпанія Скайап», не надала часу для надання відповідних пояснень та підтвердних документів ТОВ «ЯнЕір» ЛТД. Такі дії Державіаслужби призвели до неможливості для інших авіаперевізників, зокрема ТОВ «БІЗ ЕЙРЛАЙН», подати заяви на експлуатацію Ізраїльських повітряних ліній, оскільки будь-яка заява розглядалася б не на засіданні Комісії 28.10.2021, а на наступному за ним, коли права на експлуатацію Ізраїльських повітряних ліній уже були передані ТОВ «Авіакомпанія Скайап».
- Крім цього, одночасно анулювавши права на експлуатацію Ізраїльських повітряних ліній ТОВ «ЯнЕір» ЛТД та надавши ці права ТОВ «Авіакомпанія Скайап», Державіаслужба

вчинила дії, що призвели до обмеження конкуренції, а саме надала переваги ТОВ «Авіакомпанія Скайап», які поставили його у привілейоване становище порівняно з конкурентами.

- (80) Так, пункт 2.4 Порядку встановлює, що якщо до Державіаслужби **надійшли заяви на отримання прав** на експлуатацію повітряних ліній **і всі такі частоти зайняті іншими авіаперевізниками**, але **не використовуються ними повністю або частково протягом 12 місяців**, голова Комісії зобов'язаний включити до порядку денного засідання Комісії **питання наявності чи відсутності підстав для анулювання чи обмеження наявних у інших авіаперевізників прав**.
- Водночас пункти 3.1 та 3.2 Порядку також передбачають анулювання прав на експлуатацію повітряних ліній, а саме, у разі нездійснення авіаперевізником експлуатації таких ліній протягом 12 місяців авіаперевізник може надати до Державіаслужби відповідні пояснення та підтвердні документи до них протягом 30 календарних днів з дати отримання повідомлення.
- Питання щодо **анулювання прав** авіаперевізника на експлуатацію повітряних ліній розглядається на **найближчому засіданні Комісії після спливу строку**, передбаченого для надання авіаперевізником до Державіаслужби пояснень та підтвердних документів до них.
- Отже, у разі надання Державіаслужбою авіаперевізнику, щодо якого розглядається питання анулювання права на експлуатацію повітряних ліній відповідно до пункту 2.4 Порядку, достатнього строку для надання пояснень та документів чому такі повітряні лінії не використовувались ним протягом 12 місяців, це дало б змогу іншим авіаперевізникам дізнатися про можливе анулювання прав на певні повітряні лінії і вчасно подати відповідну заяву, оскільки після спливу строку надання таких пояснень на найближчому засіданні розглядалось би питання анулювання прав на повітряні лінії.
- (81) Частиною першою статті 4 Закону України «Про захист економічної конкуренції» встановлено, зокрема, що державна політика у сфері розвитку економічної конкуренції та обмеження монополізму в господарській діяльності, здійснення заходів щодо демонополізації економіки здійснюється органами державної влади, органами місцевого самоврядування та органами адміністративно-господарського управління та контролю.
- (82) Також частиною другою статті 4 Закону України «Про захист економічної конкуренції» передбачено, що суб'єкти господарювання, органи влади, органи місцевого самоврядування, а також органи адміністративно-господарського управління та контролю зобов'язані сприяти розвитку конкуренції та не вчиняти будь-яких неправомірних дій, які можуть мати негативний вплив на конкуренцію.
- (83) Відповідно до частини першої статті 15 Закону України «Про захист економічної конкуренції» антиконкурентними діями органів влади, органів місцевого самоврядування, органів адміністративно-господарського управління та контролю є прийняття будь-яких актів (рішень, наказів, розпоряджень, постанов тощо), надання письмових чи усних вказівок, укладення угод або будь-які інші дії чи бездіяльність органів влади, органів місцевого самоврядування, органів адміністративно-господарського управління та контролю (колегіального органу чи посадової особи), які призвели або можуть призвести до недопущення, усунення, обмеження чи спотворення конкуренції.
- (84) Згідно із частиною третьою статті 15 Закону України «Про захист економічної конкуренції» вчинення антиконкурентних дій органів влади, органів місцевого самоврядування, органів адміністративно-господарського управління та контролю забороняється і тягне за собою відповідальність згідно із законом.

- (85) Враховуючи викладене, дії Державіаслужби, які полягають в анулюванні та наданні на одному засіданні Комісії прав на експлуатацію повітряних ліній на маршрутах: Київ – Тель-Авів (Держава Ізраїль) – Київ (4 рейси на тиждень) та Одеса – Тель-Авів (Держава Ізраїль) – Одеса (4 рейси на тиждень) для виконання регулярних міжнародних повітряних перевезень з / до України, є порушенням, передбаченим пунктом 3 статті 50, частиною першою статті 15 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді антиконкурентних дій органу влади, що призвели до обмеження конкуренції.
- (86) Відповідно до пункту 2 розділу II Прикінцевих та перехідних положень Закону України «Про захист економічної конкуренції» справи про порушення законодавства про захист економічної конкуренції, розгляд яких розпочато до дня набрання чинності цим Законом, розглядаються відповідно до законодавства, яке діяло до дня набрання чинності цим Законом.

Враховуючи викладене, керуючись статтями 7 і 16 Закону України «Про Антимонопольний комітет України», статтями 48 і 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції» та пунктом 32 Правил розгляду заяв і справ про порушення законодавства про захист економічної конкуренції, затверджених розпорядженням Антимонопольного комітету України від 19 квітня 1994 року № 5, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 6 травня 1994 року за № 90/299 (у редакції розпорядження Антимонопольного комітету України від 29 червня 1998 року № 169-р) (зі змінами), Антимонопольний комітет України

ПОСТАНОВИВ:

1. Визнати дії Державної авіаційної служби України, які полягали в незабезпеченні можливості для авіаперевізників, у тому числі для товариства з обмеженою відповідальністю «БІЗ ЕЙРЛАЙН», подати заяви на отримання прав на експлуатацію повітряних ліній на маршрутах: Київ – Тель-Авів (Держава Ізраїль) – Київ (4 рейси на тиждень) та Одеса – Тель-Авів (Держава Ізраїль) – Одеса (4 рейси на тиждень) для виконання регулярних міжнародних повітряних перевезень з / до України, порушенням, передбаченим пунктом 3 статті 50, частиною першою статті 15 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді антиконкурентних дій органу влади, які призвели до обмеження конкуренції.

2. Zobov'язati Державну авіаційну службу України забезпечити можливість авіаперевізникам на рівних недискримінаційних, конкурентних умовах брати участь у процесі отримання прав на експлуатацію повітряних ліній відповідно до Авіаційних правил України «Порядок надання і анулювання прав на експлуатацію повітряних ліній», затверджених наказом Державної авіаційної служби України від 24.10.2014 № 686 (зі змінами), зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 13.11.2014 за № 1440/26217.

Встановити Державній авіаційній службі України двомісячний строк для виконання пункту 2 резолютивної частини цього рішення. Про виконання пункту 2 резолютивної частини цього рішення повідомити Антимонопольний комітет України протягом 5 робочих днів із дня його виконання.

Рішення може бути оскаржене до господарського суду міста Києва у двомісячний строк з дня його одержання.

